

Sygn. akt IV U 472/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Natalia Lipińska

Protokolant: stażysta Sylwia Dymańska

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołań T. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 6 marca 2013 roku oraz z dnia 6 marca 2013 roku nr (...) - (...)

w sprawie T. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rentę socjalną oraz o rentę rodzinną

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się T. B. prawo do renty socjalnej od 1 stycznia 2013 roku na okres lat dwóch;

II. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się T. B. prawo do renty rodzinnej od 1 stycznia 2013 roku na okres lat dwóch.

Sygn. akt IV U 472/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 31 stycznia 2014 r.

Decyzją z dnia 6 marca 2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia

27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003 r. Nr 135, poz. 1268 ze zm.), odmówił T. B. przyznania prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczony nie spełnia warunku całkowitej niezdolności do pracy określonej w/w przepisem, co jest niezbędną przesłanką do dochodzenia prawa do renty socjalnej, bowiem orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 14 lutego 2013 r. nie został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

Decyzją z tego samego dnia, tj. 6 marca 2013 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie art. 65 i art. 68 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), odmówił T. B. przyznania prawa do renty rodzinnej, ponieważ ubezpieczony osiągnął 25 rok życia, naukę zakończył 30 czerwca 2009 r., zaś Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 14 lutego 2013 r. nie uznała go za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

Odwołania od tych decyzji wniósł T. B., domagając się jej ich zmiany i przyznania mu prawa do renty socjalnej i renty rodzinnej. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że zaskarżone decyzja są dla niego krzywdzące, ponieważ stan zdrowia, w szczególności schorzenia neurologiczne, czynią go osobą całkowicie niezdolną do pracy. Odwołujący podał, że od urodzenia leczony jest z powodu mózgowego porażenia dziecięcego, afazji, niedosłuchu przewodzeniowego obustronnego i wady wymowy, w związku z czym pozostaje w stałym leczeniu u neurologa i logopedy.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołujący T. B., urodzony (...), w dniu 30 czerwca 2009 r. ukończył liceum profilowane w zawodzie mechatronika, nie przystępując do matury, a następnie kurs grafiki komputerowej i nigdy nie pracował.

Od 30 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2012 r. ubezpieczony był uprawniony do renty socjalnej, zaś od 11 marca 2007 r. do 31 grudnia 2012 r. pobierał rentę rodzinną po ojcu w zbiegu z rentą socjalną.

W dniu 6 grudnia 2012 r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o ponowne przyznanie mu prawa do tych świadczeń.

Zaskarżonymi decyzjami z dnia 6 marca 2013 r. (...) Oddział w T. odmówił T. B. przyznania prawa zarówno do renty socjalnej, jak i renty rodzinnej, ponieważ wnioskodawca osiągnął 25 rok życia, naukę zakończył 30 czerwca 2009 r., zaś Komisja Lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 14 lutego 2013 r. nie uznała go za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

(okoliczności bezsporne)

Nadto Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

Lekarz Orzecznik ZUS w opinii lekarskiej z dnia 16 stycznia 2013 r. rozpoznał u odwołującego:

- zaburzenia mowy o typie dyslalii wielorakiej w przebiegu przebytego mózgowego porażenia dziecięcego,
- zaburzenia zachowania i emocji nienasilone.

W konsekwencji uznał, że odwołujący nie jest osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Na skutek sprzeciwu, sprawa skierowana została do Komisji Lekarskiej ZUS, która w orzeczeniu z dnia 14 lutego 2013 r. podtrzymała stanowisko wyrażone Lekarza Orzecznika, rozpoznając u wnioskodawcy:

- dziecięce porażenie mózgowe,
- zaburzenia mowy,
- upośledzenie umysłowe.

Orzeczenie to legło u podstaw wydania zaskarżonych decyzji.

dowód: orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS z dnia 16.01.2013 r. - k. 188 akt ZUS,

orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 14.02.2013 r.- k. 189 akt ZUS,

W celu ustalenia czy odwołujący jest całkowicie niezdolny do pracy oraz kiedy powstała ewentualna całkowita niezdolność do pracy, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych: E. G.- psychologa i lek. med. A. K.- specjalisty psychiatrii.

W opinii sąдово- psychologicznej z dnia 26 czerwca 2013 r. biegły psycholog podał, że opiniowany prowadzi samotniczy tryb życia ze zmiennymi wynikami w zakresie funkcjonowania poznawczego. Kiedy poddawany był jakimś oddziaływaniami, np. chodził do szkoły, osiągał lepsze wyniki. Na funkcjonowanie poznawcze badanego znaczący wpływ mają również jego zaburzenia emocjonalne. Najlepsze wyniki opiniowany zawsze osiągał w zakresie skal werbalnych, co związane było z zaburzeniami mowy. Skutkiem zaburzeń mowy u opiniowanego są zaburzenia adaptacyjne. Jednocześnie, badany nie podejmuje systematycznej psychoterapii skoncentrowanej na poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego.

dowód: opinia sąдово- lekarska z dnia 26.06.2013 r.- k. 14-16,

W opinii sąдово- lekarskiej z dnia 10 stycznia 2014 r. biegły psychiatra zdiagnozował u odwołującego:

- niedorozwój umysłowy na poziomie niedorozwoju lekkiego z zaburzeniami funkcjonowania społecznego oraz dysfunkcją mowy.

Na podstawie danych zawartych w aktach sprawy, dokumentacji medycznej oraz badania psychiatrycznego, biegły stwierdził, że odwołujący jest osobą całkowicie niezdolną do pracy od 1 stycznia 2013 r. na okres dwóch lat, a niezdolność ta powstała przed ukończeniem 18 roku życia.

W uzasadnieniu podał, że z uwagi na występujące u opiniowanego zaburzenia, nie jest on w stanie podjąć pracy zarobkowej z powodu braku umiejętności w zakresie funkcjonowania społecznego. W wyniku nieprawidłowego procesu edukacyjno- terapeutycznego w okresie szkolnym odwołujący nie nabył, mimo stosunkowo niewielkiego deficytu intelektualnego, umiejętności w zakresie podejmowania ról społecznych, brania odpowiedzialności za siebie oraz umiejętności podejmowania i wywiązywania się z obowiązków. Funkcjonowanie społeczne ubezpieczonego- osoby dorosłej- znajduje się na poziomie dziecka. Badany wymaga oddziaływań terapeutycznych, które poprawią jego funkcjonowanie społeczne.

dowód: opinia sąдово- lekarska z dnia 10.01.2014 r.- k. 23-24,

Sąd w całości podzielił opinię biegłego sądowego z zakresu psychiatrii uznając, iż zawiera ona kompleksową i wyczerpującą ocenę stanu organizmu odwołującego, a nadto uwzględni wpływ rozpoznanych u niego schorzeń na zdolność do pracy. Sąd uznał, iż charakterystyka schorzeń została przez biegłego oceniona prawidłowo z punktu widzenia zasad logiki, przy wykorzystaniu wiedzy specjalistycznej popartej doświadczeniem osoby sporządzającej opinię. W tej mierze, Sąd podzielił wnioski biegłego psychiatry odnośnie całkowitej okresowej niezdolności odwołującego do pracy, która powstała przed ukończeniem 18 roku życia. Zważyć przy tym należy, iż opinia ta została wydana przez biegłego sądowego o specjalności adekwatnej do schorzeń zdiagnozowanych u odwołującego. Nadto podkreślić należy, iż opiniujący w sprawie biegły swoje ustalenia i wnioski wywiódł po szczegółowej analizie całości dokumentacji medycznej oraz badaniu ubezpieczonego. Wydając tę opinię biegły psychiatra brał pod uwagę wnioski opinii biegłego psychologa z dnia 26 czerwca 2013 r., którą Sąd w pełni podziela. Biegły ten wyraźnie zaznaczył, że u opiniowanego stwierdza się zmienne wyniki w zakresie funkcjonowania poznawczego. Jak podał, wyniki te były lepsze, kiedy odwołujący poddawany był jakimś oddziaływaniami,

np. chodził do szkoły. W ocenie biegłego psychologa, na funkcjonowanie poznawcze wnioskodawcy znaczący wpływ mają również zaburzenia emocjonalne. Dalej wskazał, że najslabsze wyniki opiniowany zawsze osiągał w zakresie skal werbalnych, co było związane

z zaburzeniami mowy, a skutkiem zaburzeń mowy u badanego są zaburzenia adaptacyjne. Biegły ten zaznaczył również, że opiniowany nie podejmuje systematycznej psychoterapii skoncentrowanej na poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego. Wnioski biegłego psychologa znajdują potwierdzenie w opinii biegłego psychiatry, który podniósł, że występujące u badanego zaburzenia uniemożliwiają mu podjęcie pracy zarobkowej z powodu braku umiejętności w zakresie funkcjonowania społecznego. W wyniku nieprawidłowego procesu edukacyjno-terapeutycznego w okresie szkolnym odwołujący nie nabył umiejętności w zakresie podejmowania ról społecznych, brania odpowiedzialności za siebie oraz umiejętności podejmowania i wywiązywania się z obowiązków. Biegły ten zaznaczył, że funkcjonowanie społeczne wnioskodawcy znajduje się obecnie na poziomie dziecka,

w związku z czym w/w wymaga oddziaływań terapeutycznych, które poprawią jego funkcjonowanie społeczne. Dokonując oceny obu tych opinii Sąd miał na uwadze, że

w przypadku schorzeń psychiatrycznych opinia psychologa nie ma decydującego znaczenia

i stanowi jedynie materiał pomocniczy dla biegłego lekarza psychiatry, który na podstawie obowiązujących przepisów prawa jest uprawniony do wydania opinii sądowno- lekarskiej

o stanie zdrowia ubezpieczonego i jego wpływu na zdolność do pracy na podstawie posiadanej wiedzy specjalnej z zakresu psychiatrii i doświadczenia zawodowego.

Żadna ze stron opinii tych nie kwestionowała.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd rozważył, co następuje:

Odwołania od decyzji (...) Oddział w T. z dnia 6 marca 2013 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwały na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Z treści art. 68 ust. 1 pkt 3 tej ustawy wynika, że dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2, tj. do ukończenia 16 lat albo do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia.

W przepisie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003 r. Nr 135, poz. 1268 ze zm.) wskazano zaś, że renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18 roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej- przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Z kolei ust. 2 cytowanego przepisu statuuje, iż osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

- renta socjalna stała- jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;

- renta socjalna okresowa- jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Ponadto, w myśl art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej- ustalenie całkowitej niezdolności do pracy dokonywane jest na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Stosownie do treści art. 12 ust. 1 tej ustawy, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy (ust. 2). Częściowo niezdolną do pracy jest zaś osoba, która utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust. 3). Równocześnie w myśl art. 13 powołanej ustawy, przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania tej zdolności uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia, jak również możliwość wykonywania dotychczasowej pracy, względnie możliwość przekwalifikowania zawodowego.

Jak wynika z wydanej w przedmiotowej sprawie opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii, odwołujący z uwagi na niedorozwój umysłowy na poziomie niedorozwoju lekkiego z zaburzeniami funkcjonowania społecznego oraz dysfunkcją mowy jest osobą całkowicie niezdolną do pracy od 1 stycznia 2013 r. na okres dwóch lat, a niezdolność ta powstała przed ukończeniem 18 roku życia. Wnioskodawca nie jest w stanie podjąć pracy zarobkowej z powodu braku umiejętności w zakresie funkcjonowania społecznego. W wyniku nieprawidłowego procesu edukacyjno-terapeutycznego w okresie szkolnym nie nabył umiejętności w zakresie podejmowania ról społecznych, brania odpowiedzialności za siebie oraz umiejętności wywiązywania się z obowiązków. Pomimo, że jest osobą dorosłą, jego funkcjonowanie społeczne kształtuje się obecnie na poziomie dziecka. Odwołujący wymaga oddziaływań terapeutycznych, które poprawią jego funkcjonowanie społeczne.

Skoro więc odwołujący spełnia przesłankę całkowitej niezdolności do pracy, jego odwołania od zaskarżonych decyzji należało uwzględnić, a w konsekwencji dokonać zmiany tych decyzji w sposób opisany w punktach I i II wyroku, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd przyznał wnioskodawcy prawo do renty socjalnej i renty rodzinnej od dnia następującego po dniu, w którym prawo do dotychczasowych świadczeń ustało.